

ВОЗАЧКА ДОЗВОЛА

1. ШТА ЈЕ ВОЗАЧКА ДОЗВОЛА?

Моторним возилом у саобраћају на путу може самостално да управља само лице које има важећу возачку дозволу, страну возачку дозволу или међународну возачку дозволу.

Моторно возило је такво возило на моторни погон које је првенствено намењено за превоз лица и ствари на путевима или које служи за вучу прикључних возила намењених за превоз лица и ствари, осим возила за превоз лица и ствари која се крећу по шинама, бицикала са мотором, трактора и других возила на моторни погон која нису првенствено намењена за превоз лица и ствари. Моторним возилима се сматрају:

1. мотоцикли;
2. путнички аутомобили;
3. теретна возила;
4. комбинована возила
5. аутобуси;
6. тролејбуси.

Моторна возила због велике енергије коју развијају кретањем и која се повећава са повећањем брзине кретања, представљају опасну ствар у саобраћају. Због тога је стицање права на управљање моторним возилима везано за претходну проверу способности (знања и вештине) лица која њима управљају. Да возач испуњава прописане услове за управљање одређеном врстом моторних возила потврђује се возачком дозволом.

Возачка дозвола представља коначно решење надлежног органа којим је неком лицу признато право на управљање моторним возилима одређене категорије. Такође, возачка дозвола је и исправа (легитимација) којом возач у саобраћају доказује то своје право.

Решавајући у управним стварима издавања возачких дозвола, овлашћена лица у оквиру надлежности Министарства, примењују прописе о возачким дозволама и на основу утврђених чињеница и других околности, као и на основу оцене приложених доказа, одлучују о праву на управљање моторним возилима. По пријему захтева за издавање и продужење важења возачке дозволе, надлежни орган унутрашњих послова утврђује да ли подносилац захтева испуњава прописане услове за добијање возачке дозволе, па ће према резултатима утврђивања издати одговарајућу дозволу или донети решење којим се одбија захтев за издавање.

Право да самостално управља моторним возилом у саобраћају на путу, возач стиче издавањем возачке дозволе које се састоји у уписивању у возачку дозволу података о возачу и року важења возачке дозволе, овери у возачкој дозволи категорија моторних возила којим возач има право да управља и уписивањем тих података у евиденцији о возачима (регистар возача и картотеку возача.

Кад управља моторним возилом, возач мора код себе да има одговарајућу важећу возачку дозволу и дужан је да је покаже на захтев овлашћеног лица.

Област возачких дозвола регулисана је одредбама:

- **Закон о основама безбедности саобраћаја на путевима** („Службени лист СФРЈ“ бр. 50/88, 63/88, 80/89, 29/90, 11/91, „Службени лист СРЈ“ бр. 34/92, 13/93, 24/94, 41/94, 28/96, 3/2002, „Службени гласник РС“ бр. 101/2005);
- **Закон о безбедности саобраћаја на путевима** („Службени гласник СРС“ бр. 58/82, 15/84, 5/86, 21/90 и „Службени гласник РС“ бр. 28/91, 53/93, 67/93, 48/94, 25/97, 101/2005);
- **Правилника о обрасцу возачке дозволе** („Службени лист СФРЈ“ бр. 74/89 и 17/90)
- **Правилника о возачким дозволама, дозволама за возаче-инструкторе и возаче трактора и потврдама о познавању саобраћајних прописа** („Службени гласник СРС“ бр. 16/83).

2. КАТЕГОРИЈЕ МОТОРНИХ ВОЗИЛА

Возачка дозвола издаје се за управљање моторним и прикључних возилима која се разврставају у категорије "А, Б, Ц, Д и Е".

У категорију "А" спадају мотоцикли.

У категорију "Б" спадају моторна возила, осим возила категорије "А", чија највећа дозвољена маса није већа од 3.500 кг и која немају више од осам седишта, не рачунајући седиште за возача.

У категорију "Ц" спадају моторна возила за превоз терета чија је највећа дозвољена маса већа од 3500 кг.

У категорију "Д" спадају моторна возила за превоз лица која, осим седишта за возача, имају више од осам седишта (аутобуси).

У категорију "Е" спадају скупови возила чија вучна возила спадају у категорију "Б, Ц или Д", а прикључна возила су масе веће од 750 кг.

Возачи моторних возила категорије "Б, Ц или Д" имају право да управљају моторним возилима тих категорија и кад су им придодате лаке приколице, а возачи моторних возила категорије "Б" и возилима те категорије кад им је придодато прикључно возило чија маса није већа од масе вучног возила, ако највећа дозвољена маса тих возила или скупа возила није већа од 3.500 кг.

Возач коме је издата возачка дозвола за управљање моторним возилима категорије "Д" има право да управља и моторним возилима категорије "Б и Ц", а возач коме је издата возачка дозвола за управљање моторним возилима категорије "Ц" има право да управља и моторним возилом категорије "Б".

3. УСЛОВИ ЗА СТИЦАЊЕ ПРАВА НА УПРАВЉАЊЕ МОТОРНИМ ВОЗИЛИМА

Право на управљање моторним возилом може да стекне лице које испуњава законом прописане услове који се односе на :

1. Минималну старост

- за "А" категорију - 16 година, с тим да му се након положеног возачког испита издаје возачка дозвола која даје право на управљање мотоциклима чија радна запремина не прелази 125 ццм, а када лице постане пунолетно издаће му се, на његов захтев, ова возачка дозвола без ограничења.
- за "Б и Ц" категорију - навршених 18 година
- за "Д" категорију - навршену 21 годину.

2. Знања и вештине

За безбедно управљање моторним возилом неопходна су посебна знања и вештине. Да би се то обезбедило, кандидати за возаче се оспособљавају код овлашћених центара за обуку возача (ауто-школама). Након успешно завршеног оспособљавања, кандидат за возача полаже возачки испит за управљање моторним возилима одређене категорије, а као доказ да је положио возачки испит овлашћени центар за обуку возача издаје му уверење о положеном возачком испиту које се као доказ прилаже уз захтев за издавање возачке дозволе.

3. Здравствена способност

Телесна и душевна способност за возача одређене категорије моторних возила утврђује се лекарским прегледом које обављају за то овлашћене здравствене установе.

Кандидат за возача, односно возач моторног возила дужан је уз захтев за издавање возачке дозволе, да поднесе уверење о здравственој способности у коме је одређена његова телесна и душевна способност за управљање моторним возилом, а ако не испуњава услове који су прописани Правилником о здравственим условима које морају испуњавати возачи моторних возила и навод да ли је трајно или привремено здравствено неспособан, односно ограничено способан за управљање моторним возилом одређене категорије. Уверење не сме бити старије од шест месеци.

4. Одсуство одређених законских сметњи

Возачка дозвола не може се издати возачу ако му је одлуком надлежног органа забрањено управљање моторним возилом.

4. КОМЕ СЕ ПОДНОСИ ЗАХТЕВ ЗА ИЗДАВАЊЕ ВОЗАЧКЕ ДОЗВОЛЕ

Возачку дозволу издаје орган унутрашњих послова на чијем подручју лице коме се издаје дозвола има пребивалиште, а лицу које због запослења, студирања или других оправданих разлога борави ван места пребивалишта дуже од три месеца, возачку дозволу може издати орган унутрашњих послова на чијем подручју има боравиште.

5. ИЗДАВАЊЕ ВОЗАЧКЕ ДОЗВОЛЕ

Уз попуњен образац захтева за издавање возачке дозволе "Б" и "Ц" категорије подносилац захтева прилаже:

- уверење о положеном возачком испиту за управљање моторним возилима одређене категорије које није старије од две године;
- уверење о телесној и душевној способности за управљање моторним возилом категорије за коју се возачка дозвола тражи које није старије од шест месеци;
- две фотографије подносиоца захтева величине 35 x 45 мм;
- доказ о уплати прописане републичке административне таксе за издавање возачке дозволе прописане Законом о административним таксама ("Службени гласник РС", бр. 43/2003, 51/2003, 53/2004, 42/2005, 61/2005, 101/2005, 47/2007)
- доказ о уплати накнаде за образац возачке дозволе чија је висина прописана Уредбом о висини накнаде за услуге које Министарство унутрашњих послова пружа у циљу стицања сопствених прихода („Службени гласник РС број 65/06).
- Подносилац захтева за издавање возачке дозволе дужан је да се легитимише личном картом ради утврђивања идентитета.

Поред наведених доказа, подносилац захтева за оверу "Д" категорије у возачкој дозволи прилаже и:

- доказ да је управљао моторним возилима "Ц" категорије најмање две године или
- доказ да је управљао моторним возилима "Б" и "Ц" категорије најмање три године.

Наведени услови могу се доказивати потврдом предузећа у коме је возач запослен, саобраћајном дозволом ако поседује возило регистровано на своје име и другим одговарајућим доказима.

У возачкој дозволи, означавање категорија возила ("А, Б, Ц, Д и Е") за коју возачка дозвола важи, врши се стављањем печата надлежног органа који дозволу издаје и уписивањем датума полагања возачког испита у сваку рубрику у којој су наведена возила којима возач може управљати.

Возачка дозвола издаје се лицу и продужава са роком важења од десет година, а лицима старијим од 65 година живота са роком важења од три године. Рок важења возачке дозволе рачуна се од дана њеног издавања односно продужења њеног важења. Лицима која у време издавања возачке дозволе имају више од 55 година живота возачка дозвола издаје се са роком важења до навршене 65 године живота, с тим да тај рок не може бити краћи од три године. Изузетно, возачка дозвола се може издати или се њено важење може ограничити и на рокове краће од 10 година, односно три године, на основу налаза и мишљења овлашћене здравствене установе у уверењу о здравственој способности лица.

6. ПРОДУЖЕЊЕ ВАЖЕЊА ВОЗАЧКЕ ДОЗВОЛЕ

Важење возачке дозволе продужава на захтев возача, орган унутрашњих послова који возача води у својој евиденцији. Уз попуњен захтев за продужење важења возачке дозволе подносилац захтева прилаже:

- возачку дозволу;
- доказ о уплати републичке административне таксе за продужење важења возачке дозволе;
- уверење о здравственој способности возача ако је возачка дозвола издата са краћим роком важења због неповољног здравственог стања или зато што је возач навршио 65 година живота.

Продужење важења возачке дозволе уписује се у образац возачке дозволе.

7. ЗАМЕНА ИНОСТРАНЕ ВОЗАЧКЕ ДОЗВОЛЕ

Странац коме је одобрено стално настањење у Републици Србији, држављанин Републике Србије који се из иностранства врати, односно дође у Републику Србију да у њој стално остане, као и особље дипломатских и конзуларних представништава и мисија страних држава и представништава међународних организација у Републици Србији, страних трговинских, саобраћајних, културних и других представништава и страних дописништава могу да управљају моторним возилима на основу важеће стране возачке дозволе за време од шест месеци од дана уласка у СР Југославију.

Наведеним лицима орган унутрашњих послова надлежан по месту боравка, односно пребивалишта замениће на њихов захтев инострану возачку дозволу за југословенску возачку дозволу оних категорија моторних возила којима имају право да управљају без полагања возачког испита. Уз попуњен захтев за издавање возачке дозволе та лица су дужна да приложе:

- доказ о регулисаном статусу странца у Републици Србији,
- уверење о здравственој способности за управљање моторним возилима оних категорија за које се возачка дозвола тражи, које није старије од шест месеци,
- важећу инострану возачку дозволу са преводом овереним од стране овлашћеног судског тумача или југословенског дипломатско-конзуларног представништва,
- две фотографије величине 35 x 45 мм,
- доказ о уплати:
 - републичке административне таксе за замену иностране возачке дозволе југословенском,
 - накнаде за образац возачке дозволе,
- доказ о истоветности (лична карта, путна исправа или лична карта за странца, ако захтев подноси странац),
- ако захтев за замену иностране возачке дозволе подноси држављанин Републике Србије, поред наведених доказа дужан је да приложи доказ да је у земљи у којој му је издата страна возачка дозвола боравио дуже од шест месеци (уверење надлежног дипломатско - конзуларног представништва, потврда иностраног органа о дужини боравка, инострана виза, потврда предузећа које је изводило радове у иностранству и сл.).

Инострана возачка дозвола (осим ако се ради о лицу на дипломатској листи) задржава се и чува у досијеу возача и враћа на његов захтев када напушта територију Републике Србије под условом да врати националну возачку дозволу која му је издата у замену за инострану возачку дозволу.

8. ОВЕРА НОВЕ КАТЕГОРИЈЕ У ВОЗАЧКОЈ ДОЗВОЛИ

Ако возач након издавања возачке дозволе положи испит за неку другу категорију моторних возила, органу унутрашњих послова који га води у евиденцији и подноси захтев за оверу нове категорије возила у возачкој дозволи и уз захтев прилаже:

- возачку дозволу,
- уверење о положеном возачком испиту које није старије од две године,
- уверење о здравственој способности за управљање моторним возилима те категорије које није старије од шест месеци,
- доказ о уплати републичке административне таксе,
- доказ о истоветности.

9. ПРОМЕНА ПРЕБИВАЛИШТА ВОЗАЧА

Возач који промени пребивалиште дужан је да се у року од 30 дана од дана доласка у ново пребивалиште пријави органу унутрашњих послова на чијој територији има пребивалиште ради уписа у евиденцију возача. Уз попуњен образац захтева за издавање возачке дозволе прилаже:

- возачку дозволу
- доказ о пријави - одјави пребивалишта (личну карту)
- доказ о уплати републичке административне таксе за пријаву возача у евиденције.

10. ПРОМЕНА ЛИЧНИХ ПОДАТАКА ВОЗАЧА

Возач је дужан да органу унутрашњих послова који га води у својој евиденцији пријави промену личних података (имена). Уз попуњен образац захтева за издавање возачке дозволе прилаже:

- возачку дозволу,
- решење надлежног општинског органа управе по месту пребивалишта о промени личног имена или извод из матичне књиге венчаних,
- доказ о уплати републичке административне таксе за издавање возачке дозволе,
- доказ о уплати накнаде за образац возачке дозволе.

11. ИЗДАВАЊЕ ДУПЛИКАТА ВОЗАЧКЕ ДОЗВОЛЕ

У случају губитка, уништења или дотрајалости возачке дозволе, возач подноси органу унутрашњих послова који га води у евиденцији захтев за издавање дупликата возачке дозволе. Уз попуњен образац захтева за издавање возачке дозволе прилаже:

- стару возачку дозволу ако је захтев поднет због дотрајалости,
- изјаву како је дошло до губитка, уништења или оштећења возачке дозволе,
- доказ о уплати републичке административне таксе за издавање дупликата возачке дозволе,
- доказ о уплати накнаде за нови образац возачке дозволе.

Дупликат возачке дозволе који се издаје носи исти број регистра возача који је носила ранија дозвола, а на насловној страни дозволе уписује се реч "Дупликат". Возачка дозвола за коју је издат дупликат не сме се користити у саобраћају.

Износ Републичке административне таксе (види подлинк):

ВОЗАЧКА ДОЗВОЛА

1.	За издавање и продужење возачке дозволе (Тарифни број 1=170+тарифни број100/1=350)	520,00
2.	За издавање потврде о познавању саобраћајних прописа (Тарифни број 1=170+тарифни број100/1=350)	520,00
3.	За издавање дупликата возачке дозволе и ПСП (Тарифни број 1=170+тарифни број100/2=700)	870,00
4.	За пријаву возача (Тарифни број 1=170+тарифни број100/3=350)	520,00
5.	За замену иностране возачке дозволе (Тарифни број 1=170+тарифни број100/4=6.110)	6.280,00
6.	За издавање, продужење важности и издавања дупликата дозволе за возача инструктора (Тарифни број 1=170+тарифни број100/7=700)	870,00
7.	За издавање и продужење дозволе за возача трактора (Тарифни број 1=170+тарифни број100/1=350)	520,00
8.	За издавање дупликата дозволе за возача трактора (Тарифни број 1=170+тарифни број100/2=700)	870,00
9.	За издавање потврде о праву на управљање возилом од стране возача који је изгубио возачку дозволу (Тарифни број 1=170+тарифни број100/5=700)	870,00
10.	За жалбу на првостепено решење о одбијању захтева за издавање исправа из т. 1, 2. и 4. овог тарифног броја, као и за жалбу на решење о одузимању возачке дозволе и упућивању на контролни здравствени преглед (тарифни број 100/6)	170,00

Напомена: Бројеви жиро рачуна на које се може извршити уплата разликују се у зависности од општине на којој се подноси захтев.